

נותנים עצמם לדעת

כידוע, הקדמה גוררת אובדן ידע שהיא הופכת למיותר. כך למשל כאשר האדם חדל להיות חיי צייד בערבות וביערות ועבר להיגורר בערים ובכפרים, אבד לו הידע של פענוח עקבות. מכשירי הניווט המשוכללים של היום גורמים לנו בהדרגה לשכוח כיצד למצוא את דרכנו בלעדית. מכונות ללא נהג יגרמו לאובדן כישורי נהיגה, ואפשר שהשימוש במקלדת יגרום לאובדן הידע של כתיבה ידנית. לעיתים הידע שאבד הוא חסר ערך בתנאים החדשים שנוצרו. אך לעיתים ערכו עדיין רב, ואובדנו גובה מחיר כבד. ולפעמים מה שנראה כקדמה אינו אלא נסיגה. גם מוסדות עלולים לאבד ידע. תופעות של ביורוקרטיה ומשפטיזציה עלולות לגרום לכך שהמשלה כמוסד תאבד ידע כיצד להחליט וכיצד לממש את החלטותיה. גם בית המשפט עלול לאבד ידע יקר, כפי שאירע לבית המשפט העליון בעקבות המהפכה המשפטית.

מהפכה זו, שהייתה אמורה להוביל אותנו לעולם הנאות, לוותה בשורה של תיאוריות וביניהן זו הגורסת ש"הכל שפיט". תיאוריה זו גרמה לאובדן הידע שהיה קיים בעבר, שעיקרו היכולת להבחין בין נושאים שהם בתחומי של בית המשפט לבין נושאים שאינם מענייניו ולבחין נושאים אחרים, שאם בכלל עורקים בהם, יש לעשות זאת תוך מגבלות חמורות. וכך, עוסקים בכל ללא הבחנה.

ידע נוסף שאבד לבית המשפט הוא לכתוב בקיצור ולעניין. המהפכה המשפטית חייבה ביטול שורה ארוכה של כללים משפטיים שהיו בגדר מושכלות יסוד. הייתה זו מהפכה של מילים, שהושתתה על האמונה שברוב מלל ניתן לשכנע, והכרחי שהשופטים ישכנעו לא רק את עצמם אלא גם את הציבור מדוע יש לזנוח את כל שהיה ראוי בעבר לטובת עתיד טוב יותר.

אורכם המופרז של פסקי הדין מהווה את אחד הגורמים המרכזיים לסחבת ולשיבוש בפעולת בתי המשפט, ובראש ובראשונה העליון

יותר מ-330 עמודים צפופים נדרשו כדי להסביר שלפתע הוקנתה לבית המשפט סמכות לבטל חקיקה של הכנסת. עוד כ-30 עמודים נדרשו לבית המשפט העליון כדי לעסוק בנושא הבלתי שפיט של פינוי רצועת עזה. פסק הדין השגוי, שביטל את התיקון לחוק המסתגנים, משתרע על יותר מ-200 עמודים. פסק דין נוסף שזכינו בו לאחרונה עסק בערעור על פסק דינה של נשיאת המחוזי בירושלים, השופטת מוסיא ארה, שחייב את הנהלת בתי המשפט למסור לעיתון דה-מרקר מידע על התיקים הפתוחים בבתי המשפט (עליון ומחוזיים) ומשך הזמן שחלף מאז נפתח כל תיק, בציון שמות השופטים. פסק דינה של השופטת ארד היה סביר והגיוני, וראוי היה לאשרו תוך זמן קצר בפסק דין שיחזיק עמודים ספורים.

פסק הדין אכן אושר, אך באיחור רב. הוא ניתן בעליון כעבור יותר משלוש שנים לאחר הגשת הערעור, וגם זה כנראה רק כיוון שמועד פרישתה של השופטת ארבל מנע רחייה נוספת. פסק הדין, המשתרע על יותר מ-100 עמודים, כולל ציטטות המלמדות ש"שיטתנו נסמכת על אמון בלתי מוסיג בשופטים, ביושרם, במוסריותם, באנושיותם ובערכיהם", ועוד אמרות רבות שניתן בלעדית. לפחות התוצאה נכונה, כפוף להנחה המיותרת שנתן בית המשפט לעצמו ולשאר השופטים ולפיה יינתן המידע רק לגבי השנה הבאה – 2015 (השופט דנציגר התנגד להנחה מיותרת זו).

אורכם המופרז של פסקי הדין מהווה את אחד הגורמים המרכזיים לסחבת ולשיבוש בפעולת בתי המשפט, ובראש ובראשונה העליון. בעבר ידע בית המשפט לכתוב פסקי דין חדים וברורים באורך סביר. אולם הידע שהיה קיים בעבר, בתקופה שקדמה לעידן המהפכה המשפטית, אבד. האם לבלי שוב? ■

© כל הזכויות שמורות לידיעות אחרונות בע"מ

אין להעתיק, להפיץ, לשכפל, לצלם, לתרגם, לאחסן במאגרי מידע, לשדר בדרך כלשהי (בכתב, בדפוס או במדיה אחרת) – ובכל אמצעי אלקטרוני, אופטי, מכני או אחר – חלק כלשהו של העיתון (לרבות טקסט, איורים, צילומים, תמונות, מפות, גרפיקה) הן בגרסה טקסטואלית והן בדפים מעוצבים, לרבות באמצעות הקלטה והקלדה, ללא אישור מפורש בכתב מהמוציאה לאור, ידיעות אחרונות בע"מ